

Stockholm 2008-06-24

Finansinspektionen
Box 7821

103 97 STOCKHOLM

Angående Finansinspektionens enkät ”Kartläggning av försäkringsförmedlarnas verksamhet”

Sfm välkomnar kartläggning av försäkringsförmedlares aktivitet och inkomstkällor men har funnit skäl till viss kritik av den enkät som Finansinspektionen använder för att göra sig en uppfattning om förmedlarnas verksamhet. Försäkringsförmedlare är en av de grupper under tillsyn vars intäkter bestäms proportionellt mot tid. Detta gäller inte för andra företag under tillsyn, vars intäkter till stor del beror av underliggande kapital, och inte samvarierar proportionellt med antalet arbetstimmar. Oklarheter i frågeställningarna renderar oss och Finansinspektionen en mängd telefonsamtal och fördröjer och fördyrar handläggningen för förmedlingsföretagen.

Sfm finner att enkäten innehåller oklarheter och många tolkningsmöjligheter, varför det torde bli svårt att med svaren som underlag, dra slutsatser med hög tillförlitlighet. Med inte tillräckligt precisa eller förklarade frågor, som i stor utsträckning är öppna för motstridiga tolkningar, får Finansinspektionen svårt att på ett tillfredsställande sätt kunna kartlägga förmedlarverksamheten, vilket ju är vad enkäten syftar till.

Sfm anser att det är beklagligt att Finansinspektionen inte inbjöd till diskussion runt frågornas utformning vid framtagandet av enkäten. En diskussion mellan Sfm och Finansinspektionen hade troligen medfört att antalet svårtolkade frågor hade minskats och att Finansinspektionen i förlängningen fått in mer rättvisande svar.

Sfm har fått ta emot ett stort antal frågor från förmedlarna vilka pekar på att dessa inte kunnat tolka frågorna. Svaren blir därmed ej jämförbara och en sammanställning av dem kommer att lida av inbyggda brister.

Sfm anser att en sådan enkät som den som nu varit ute hos förmedlarna måste utformas på ett sätt som gör att det på ett tydligare sätt framgår vad som faktiskt efterfrågas. Det är också av stor vikt att de begrepp som används brukas konsekvent. Enkäten saknar den tydlighet och den konsekventa begreppsanvändning som bör eftersträvas.

I det följande ger vi exempel på frågor som med fördel hade tjänat på viss precisering eller att ha åtföljts av förklarande text om vad som avsågs.

Svenska försäkringsförmedlarnas förening

Therése Jansson

Om frågorna, synpunkter

Fråga 6

Här bör påpekas att investeringsrådgivning om fondandelar blev tillståndspliktig verksamhet den 1 november 2007. De förmedlare som kompletterande sina fondandelstillstånd med de nya tillstånden innan den 1 november 2007 omfattas av de övergångsregler som därmed blev gällande. Det kan finnas förmedlare som ännu inte har registrerat sina tillstånd hos Bolagsverket eftersom många fick sina tillstånd under januari och februari och därefter har haft sex månader på sig att registrera dessa hos Bolagsverket. Det har varit oklart för dessa om de ska anse sig ha tillstånd eller inte när de besvarar denna fråga. Tillstånd är i dessa fall utfärdande av FI men de är kanske ännu inte i samtliga fall registrerade hos Bolagsverket.

Fråga 7

Det är under denna fråga oklart vilka arbetsuppgifter som avses. De mest centrala och betydelsefulla momenten vid utövande av förmedlingsverksamhet ska enligt förarbetet till lagen om försäkringsförmedling utföras av någon som är förmedlare. Det är däremot möjligt att delegera vissa arbetsuppgifter till någon som inte är förmedlare. FI har inte under denna fråga definierat om man avsett sådana arbetsuppgifter som är möjliga att delegera, eller om man avsett de mest centrala arbetsuppgifterna, vilka ska utföras av den som är förmedlare. Om förmedlare svarat ja på denna fråga har dessa med största sannolikhet menat sådana arbetsuppgifter som förarbeten och föreskrifter redogör för att det är möjligt att delegera till någon som inte är förmedlare.

Fråga 19-32

Sfm har efter önskemål fått klargörande av FI att de fonder, övriga produkter och tjänster som efterfrågas rör sådana som förmedlas samt lämnas råd om utanför försäkring. Det hade bort framkomma av frågorna att de avsåg fonder, övriga produkter och tjänster utanför försäkring. Det finns nu en stor risk att förmedlarna svarat ja på dessa frågor och då avsett den förmedling och de råd som lämnas inom ramen för en försäkring.

Fråga 23-24

Sfm har efter önskemål från FI fått klargörande om att fråga 23 rör sådana utländska icke-UCITS-fonder med tillstånd enligt 1 kap 9 § lagen om investeringsfonder. Det har också efter det att vi efterfrågat förklaring, klargjorts att fråga 24, rör sådana icke-UCITS-fonder som inte har tillstånd enligt 1 kap 9 § lagen om investeringsfonder. Det finns stor risk att dessa två frågor har missuppfattats av förmedlarna eftersom de är mycket otydligt formulerade.

Fråga 29

Sfm ifrågasätter rationaliteten i att behöva beskriva vilken typ av rådgivning som den som lämnar investeringsrådgivning utför.

Fråga 30

Det har varit svårt för förmedlarna att fastställa vad FI avser med "annan rådgivning".

Fråga 31

Det är oklart om FI här avser förvaltning i egen regi eller om frågan även avser marknadsföring av en aktör som kan erbjuda förvaltning. Svaren på denna fråga riskerar därför att inte ge en klar bild av om förvaltning i egen regi förekommer eller om marknadsföring av förvaltningstjänster utförs. Med största sannolikhet kommer också den förmedlare som svarat att denne erbjuder förvaltning, utan att ha något särskilt tillstånd för detta, ha utgått från att frågan omfattar även marknadsföring av aktörer som erbjuder förvaltning.

Fråga 32

Det är oklart i vilken utsträckning som FI här önskar att förmedlaren redogör för ”annan typ av tjänster” som förmedlaren möjligen erbjuder.

Fråga 33-45

Formuleringen ”relaterade till försäkringsförmedlarverksamheten” är otydlig. Begreppet kan omfatta det som faktiskt sker i verksamheten eller anses begränsad till just förmedling av försäkringar och fondandelar samt investeringsrådgivning om fondandelar. Frågorna som är kopplade till denna formulering riskerar att inte ge FI den klara bild som troligen önskas.

Fråga 33-55

Avseende intäktfrågorna är det viktigt att påpeka att det förmedlarna har haft möjlighet att göra, i förhållande till de aktuella frågorna, är att uppskatta sina intäkter och hur dessa är fördelade.

Fråga 33-37

Här bör påpekas att investeringsrådgivning om fondandelar blev tillståndspliktig verksamhet först från och med 1 november 2007.

Fråga 38-42

Här är oklart i vilken mån FI anser att det är från kunden, eller aktören som tillhandahåller produkten, som ersättningen utgår från när det handlar om provisioner, arvoden eller annan form av ersättning. Olika ersättningsformer, och olika definitioner av vem det är som lämnar ersättningen, kommer att medföra att svaren på denna fråga inte kommer att ge FI den klara bild som troligen önskas.

Fråga 43-45

Under denna fråga har FI inte lämnat något tydligt besked av vad de anser hör hemma under provisioner, arvoden respektive under andra typer av intäkter. När det inte klart framgår vilka ersättningsformer som hör hemma under respektive benämning riskerar svaren att inte bli jämförbara, vilket medför att FI inte får den klara bild som troligen önskas genom denna fråga.

Fråga 47

Det har under denna fråga varit oklart för förmedlarna om frågan har avsett nyteckning eller om frågan också omfattat sådant bestånd som är tecknat sedan tidigare. Svaret på frågan kommer därför inte att ge den klara bild som FI troligen önskar.

Fråga 48-51

Här ifrågasätts hur relevant det är att veta från var ersättningen härrör när benämningen ”andra typer av intäkter” inte redogör för vilken slags ersättning det handlar om.

Fråga 52-55

Lagen om försäkringsförmedling anger att kunden ska få information om ifall förmedlaren lämnar råd på opartisk analys, genom avtal har åtagit sig att förmedla försäkringar uteslutande för en eller flera försäkringsföretags räkning, eller om förmedling sker från ett eller flera bolag i annat fall. Lagen hindrar inte att förmedlaren i vissa fall gör en opartisk analys och i andra fall exempelvis förmedlar försäkringar uteslutande för ett eller flera bolags räkning genom avtal med dessa parter.

Som huvudregel är Sfm:s medlemmar oberoende rådgivare som lämnar råd på en opartisk analys. I undantagsfall, och i förhållande till särskilda produkter, kan det förekomma avtal med ett eller flera bolag om att uteslutande förmedla deras produkter. Detta kan bero på att det endast finns en aktör som tillhandahåller de aktuella produkterna eller liknande. Det är alltid kundens behov och förutsättningar som Sfm:s medlemmar utgår från vid sin förmedling. Detta oavsett om det sker genom opartisk analys eller om förmedlaren genom avtal åtagit sig att uteslutande förmedla från ett eller

flera bolag. I förhållande till kund ska det alltid framgå vilken form av råd och förmedling som utförs.

Vi anser att frågan är otydligt formulerad och att det är missvisande att FI använder orden ombud och förmedlare när lagtexten istället utgår från förmedling i enlighet med de former som räknas upp i det inledande stycket med synpunkter till frågorna 52-55.

Fråga 56-58

Till denna fråga hade FI:s definition av ett återförsäljningsavtal behövt framgå. Otydligheten medför att vissa förmedlare kommer att ha likställt användandet av mäklarkoder som ett avtal med bolag om att förmedla deras produkter. Tvärt om kan andra som har avtal med bolag, om att utesluta för ett eller flera bolags räkning förmedla deras produkter, ha definierat återförsäljningsavtal på sådant sätt som gör att eventuella sådana avtal inte klassificerats som återförsäljningsavtal.

Efter önskemål från Sfm har FI klargjort att avtal om att vara anknuten förmedlare till försäkringsgivare eller värdepappersbolag inte ska räknas in under denna fråga eftersom förmedlaren redogör för om denne är anknuten ombud i fråga 9 och 10. Dock känner vi till att det finns förmedlare som definierat sådana avtal som återförsäljningsavtal. Vi har också fått klargjort att avtal om att marknadsföra ett bolags produkter inte behöver tas upp under denna fråga. Det kan dock inte uteslutas att även sådana avtal kommer att hamna under denna fråga med anledning av att definitionen inte varit klargjord.

Eftersom någon definition av vad som avses med återförsäljningsavtal inte framgick av enkäten kommer FI inte att få den klara bild som troligen önskas genom denna fråga.

Fråga 60

Den lagstadgade avrådningsplikten dokumenteras av förmedlarna i den omfattning som avrådningsplikten används. Det bör dock påpekas att är en enormt krävande uppgift att framföra krav om att ange i hur många fall som avrådningsplikten har dokumenterats under ett års tid. För att kunna redogöra för detta måste förmedlaren gå igenom samtliga rådgivningstillfällen med tillhörande dokumentationsmaterial för aktuell period. Att behöva göra detta kan inte anses rimligt. Svaret på frågan kommer därför att bygga på en uppskattning från förmedlarna avseende hur många gånger avrådningsplikten har iakttagits.

Fråga 61

Här hade FI:s definition av fullmakt bort framgå. Förmedlarna använder sig som huvudregel av informations- och skötselfullmakter och kommer därmed med största sannolikhet att utgå från denna definition vid besvarandet av aktuell fråga. Eftersom någon definition av vad som avses med fullmakt inte framgick av enkäten kommer FI inte att få den klara bild som troligen önskas genom denna fråga.

Fråga 62-64

Som frågan är formulerad bör inte svar på frågan avkrävas om förmedlaren inte har varit i någon skadeståndprocess under 2007. Vi har dock uppgifter om att denna fråga behövde besvaras trots att förmedlaren inte varit i något sådan process som efterfrågas.

Övrigt

Vi har vidare mottagit synpunkter avseende att tekniken har krånglat vid besvarande av enkäten. Sådant medför att besvarande av enkäten kräver mer tid än vad som kan anses rimligt.